

Forskrift om forvaltning av hjortevilt

Dato FOR-2012-02-10-134
Departement Miljøverndepartementet
Publisert I 2012 hefte 4
Ikrafttredelse 15.02.2012
Sist endret
Endrer [FOR-2002-03-22-314](#)
Gjelder for Norge
Hjemmel [LOV-1981-05-29-38-§9](#), [LOV-1981-05-29-38-§16](#), [LOV-1981-05-29-38-§17](#), [LOV-1981-05-29-38-§18](#), [LOV-1981-05-29-38-§26](#), [FOR-1982-04-02-592-§34](#), [FOR-1982-04-02-592-§50](#)
Kunngjort 14.02.2012 kl. 14.10
Rettet 17.02.2012 (§ 24, ortografi)
Korttittel Forskrift om forvaltning av hjortevilt

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 10. februar 2012 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt § 9, § 16, § 17, § 18, § 26 nr. 3 og 6, § 34 og § 50, jf. delegeringsvedtak 2. april 1982 nr. 592.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

§ 2. Definisjoner

I denne forskriften menes med følgende begreper:

- *Hjortevilt:* Elg, hjort, villrein, rådyr og dåhjort.
- *Tellende areal:* Det arealet som skal legges til grunn for beregning av fellingstillatelse.
- *Minsteareal:* Det tellende arealet som skal legges til grunn for hvert dyr det gis fellingstillatelse for.
- *Vald:* Det geografiske området som kommunen eller villreinnemnda godkjenner for jakt på arter av hjortevilt.
- *Jaktfelt:* Et mindre geografisk område innenfor et vald, som jaktrettshaverne har avgrenset av hensyn til jaktutøvelsen.
- *Bestandsplanområde:* To eller flere vald i et forpliktende samarbeid, som har felles målsettinger og bestandsplan for hjorteviltarten(e) det jaktes på i området.
- *Bestandsplan for hjortevilt:* Jaktrettshavernes offentlig godkjente, flerårige plan med målsettinger for forvaltningen, og beskrivelse av den årlige avskytingen for hjortevilt.
- *Villreinområde:* Det området som en villreinbestand bruker gjennom flere år, avgrenset som den geografiske forvaltningsenheten for bestanden.
- *Hjorteviltregisteret:* Nasjonal databank som lagrer vald- og jaktfeltopplysninger, ivaretar statistikk fra jakt og jegerobservasjoner, samt legger til rette for utskrivning av fellingstillatelser og fellingsrapporter.

§ 3. Mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr

Kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e).

Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

§ 4. *Interkommunalt samarbeid*

To eller flere kommuner bør samarbeide om felles mål for hjorteviltbestandene når det er hensiktsmessig å samordne bestandsplanleggingen over kommunegrenser. Fylkeskommunen kan pålegge kommuner å inngå i et slikt samarbeid hvis det regnes som nødvendig for å ivareta bestands- eller samfunnsmessige hensyn på et regionalt nivå.

§ 5. *Villreinnemnd*

Villreinen i alle villreinområder med areal i to eller flere kommuner skal forvaltes av en villreinnemnd. Villreinnemnda skal arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og dens leveområder i samsvar med lov 19. juni 2009 nr. 100 om naturens mangfold og lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt.

Det skal være 9 villreinnemnder.

1) Villreinnemnda for Setesdalområdet.

(Omfatter villreinområdene Setesdal-Ryfylke, Setesdal Austhei og Våmur-Roan.)

2) Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell.

(Omfatter villreinområdene Brattefjell-Vindeggen, Blefjell, og Norefjell- Reinsjøfjell.)

3) Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet.

(Omfatter villreinområdene Hardangervidda, Skaulen-Etnefjell og Oksenhøya.)

4) Villreinnemnda for Nordfjella og Fjellheimen.

(Omfatter villreinområdene Nordfjella og Fjellheimen.)

5) Villreinnemnda for Sogn og Fjordane.

(Omfatter villreinområdene Lærdal-Årdal, Vest-Jotunheimen, Sunnfjord, Førdefjella og Svartebotnen.)

6) Villreinnemnda for Ottadalen.

(Omfatter villreinområdet Ottadalen.)

7) Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten.

(Omfatter villreinområdene Rondane og Sølknletten.)

8) Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø.

(Omfatter villreinområdene Snøhetta og Knutshø.)

9) Villreinnemnda for Forollhogna.

(Omfatter villreinområdet Forollhogna.)

Tolga kommune fungerer som villreinnemnd for Tolga Østfjell villreinområde.

Villreinnemndas medlemmer og personlige varamedlemmer oppnevnes av Direktoratet for naturforvaltning etter forslag om en kvinnelig og en mannlig kandidat fra hver kommune som har villreinareal innenfor den enkelte nemnds virkeområde. Oppnevningsperioden for medlemmene følger valgperioden for kommunevalget. Villreinnemnda velger selv leder og nestleder.

§ 6. *Villreinnemndas oppgaver*

Villreinnemnda skal fatte vedtak om årlig fellingskvote for de ulike villreinområdene. I spesielle tilfeller kan et villreinområde deles i flere ulike geografiske soner, med tilhørende kvote og minsteareal. Før vedtak fattes skal det innhentes forslag fra villreinutvalg/grunneiersammenslutning.

Direktoratet for naturforvaltning gir veiledning og retningslinjer om villreinnemndas virksomhet og om sekretariatsordning, herunder om samarbeid over regiongrenser.

§ 7. *Åpning av jakt på hjortevilt*

Kommunen fastsetter forskrift om åpning av jakt på elg, hjort eller rådyr i kommunen.

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter forskrift om åpning av jakt på villrein.

Vurderes åpning for jakt på hjortevilt skal det legges vekt på artens bestandsutvikling i området og en samfunnsmessig helhetsvurdering i samsvar med § 1.

Dåhjort kan jaktes i hele landet uavhengig av minsteareal, kvote eller godkjent vald.

§ 8. *Fastsettelse av minsteareal og fellingskvoter*

Kommunen fastsetter minstearealet for elg, hjort og rådyr i en forskrift. Det kan fastsettes ulikt minsteareal for ulike deler av en kommune. Forslag om endring av minsteareal skal fremmes innen 1. mars og fastsettes av kommunen innen 15. april.

Villreinnemnda vedtar fellingskvote for villrein for kommende jakt sesong innen 1. mai. Gjeldende minsteareal regnes ut ved divisjon av villreinområdet samla tellende areal med fastsatt fellingskvote. Dersom det er fastsatt egne fellingskvoter for ulike geografiske soner innen villreinområdet, jf. § 6, regnes det på tilsvarende måte ut forskjellig minsteareal for disse sonene.

§ 9. *Fravik fra minstearealet*

Kommunen kan ved tildeling av fellingstillatelser fravike minstearealet for jakt på elg, hjort og rådyr med inntil 50 %. Villreinnemnda kan med samme begrensning og begrunnelse vedta å fravike minstearealet for villrein med inntil 50 %.

Vedtaket om fravik fra minstearealet er et enkeltvedtak og kan gjøres for særskilte vald og for et begrenset tidsrom. Vedtaket skal være begrunnet med ulikheter i artens levevilkår i kommunen, bestandens størrelse og utvikling, den skade viltet volder eller andre ekstraordinære forhold.

§ 10. *Krav til valdet*

Valdet skal være sammenhengende og ha en avgrensning og en form som gjør det egnet til jakt på vedkommende viltart eller viltarter. Valdet kan omfatte annet areal enn tellende areal.

For elg, hjort og rådyr skal kommunen regne som tellende areal: Skogareal og myr under skoggrensa. Med skogareal menes både produktiv og uproduktiv skog, og både lauvskog og barskog. Kommunen kan også godkjenne andre arealtyper som tellende areal, der disse er av stor betydning for vedkommende art. Videre kan kommunen bestemme at områder som er omdisponert slik at arealet ikke naturlig nyttes av vedkommende viltart, ikke skal medtas som tellende areal.

For villrein skal villreinnemnda regne som tellende areal: Areal over skoggrensa. Villreinnemnda kan også godkjenne skogområder som brukes regelmessig av villrein som tellende areal. Vann og isbre over 500 dekar skal ikke regnes med. Områder som villreinen ikke lenger benytter fordi menneskelig påvirkning har redusert områdenes verdi vesentlig for villrein, kan trekkes ut av tellende areal.

§ 11. *Søknad om godkjenning av vald*

Søknad om godkjenning av vald for jakt på elg, hjort eller rådyr skal sendes kommunen innen 1. mai.

For villrein skal søknad om godkjenning av vald sendes villreinnemnda innen 15. mai.

Kommunen eller villreinnemnda kan til en hver tid kreve at det fremmes ny søknad om godkjenning av et vald dersom rettighetsforholdene i valdet er uklare eller tellende areal er endret. Kommunen eller villreinnemnda kan også kreve at de opplysninger som er gitt i søknaden bekreftes eller dokumenteres på nytt.

Søknaden skal inneholde følgende opplysninger:

- a) Hvilken art eller arter søknaden gjelder for.
- b) Kart som tydelig viser grensene for valdet.
- c) Fullstendig oversikt over de eiendommer (gårds- og bruksnummer) valdet omfatter og den enkelte eiendoms størrelse innenfor valdets grenser.
- d) Oversikt over tellende areal som ønskes godkjent for den enkelte viltart.
- e) Skriftlig samtykke fra alle jaktrettshavere i valdet, eller underskrift fra lovlig valgt representant for styre i sameie, allmenning, felles viltområde eller organisert utmarkslag.
- f) Navn og nøyaktig postadresse for den personen som er oppnevnt som valdansvarlig representant, jf. § 12. Vedkommende skal underskrive søknaden på vegne av jaktrettshaverne.

§ 12. *Valdansvarlig representant*

Et hvert vald skal ha en representant som opptrer på vegne av jaktrettshaverne i valdet overfor kommunen eller villreinnemnda i saker som berører valdet. Dersom det har skjedd endringer med valdets grenser, eiendomsforhold eller tellende areal i løpet av siste jaktår, skal valdansvarlig representant melde dette til kommunen eller villreinnemnda innen 1. april.

§ 13. *Godkjenning av vald*

Kommunen godkjenner vald for jakt på elg, hjort og rådyr. Villreinnemnda godkjenner vald for jakt på villrein. Nye vald skal godkjennes innen 15. juni. Godkjenningen gjelder inntil valdets grenser eller tellende areal endres.

Det er ikke anledning til å trekke en eiendom ut av et godkjent eller omsøkt vald etter utløpt søknadsfrist: 1. mai for elg, hjort og rådyr, og 15. mai for villrein.

Dersom det foreligger tvist om rettighetsforhold som har betydning for godkjenningen av et vald, kan kommunen eller villreinnemnda nekte godkjenning for den aktuelle delen av valdet eller hele valdet inntil rettighetsforholdene er avklart.

§ 14. *Krav til bestandsplanområdet*

Alle vald som inngår i et bestandsplanområde skal skriftlig tilslutte seg en forpliktende samarbeidsavtale om bestandsforvaltningen. Bestandsplanområdet må tilfredsstillte arealkravet til å få godkjent bestandsplan, jf. § 19.

§ 15. *Søknad om godkjenning av bestandsplanområde for elg og/eller hjort*

Søknad om godkjenning av bestandsplanområde for jakt på elg og/eller hjort skal sendes kommunen innen 1. mai.

Søknaden skal inneholde følgende opplysninger:

- a) Hvilken art eller arter søknaden gjelder for.
- b) Kart som tydelig viser grensene for bestandsplanområdet.
- c) Fullstendig oversikt over de valdene som inngår i bestandsplanområdet.
- d) Artsvis oversikt over tellende areal for bestandsplanområdet samlet.
- e) Vedtektene som gjelder for bestandsplanområdet.
- f) Skriftlig samtykke fra alle jaktrettshavere i alle valdene. Underskrift fra valdansvarlig representant er tilstrekkelig dersom valdets vedtekter tillater det.
- g) Navn og postadresse for den personen som søker på vegne av bestandsplanområdet.

§ 16. *Godkjenning av bestandsplanområde*

Kommunen skal godkjenne bestandsplanområder innen 15. juni. Godkjenningen gjelder inntil et eller flere vald utgår av samarbeidsavtalen, og kun så lenge alle valdene er godkjent av kommunen.

§ 17. *Vald og bestandsplanområder over kommune- og fylkesgrenser, regionalt samarbeid*

Kommunene skal stimulere til og legge til rette for samarbeid mellom jaktrettshavere. Der samarbeidet foregår over kommunegrenser og/eller fylkesgrenser, skal kommunene bidra til regional, bestandsrettet forvaltning ved godkjenning av vald, bestandsplanområder og ved andre former for samarbeid.

Søknad om godkjenning av vald og bestandsplanområder som berører flere kommuner sendes den kommunen der den største delen av det tellende arealet ligger. Denne kommunen godkjenner og forvalter slike vald og bestandsplanområder i samsvar med bestemmelser om minsteareal og jakttid som gjelder i denne kommunen.

§ 18. *Fellingstillatelsens gyldighet og fellesjaktavtaler*

Godkjente vald tildeles fellingstillatelse uten årlig søknad. For vald eller bestandsplanområder med godkjent bestandsplan for elg og hjort tildeles hvert enkelt vald fellingstillatelse for hele bestandsplanperioden. Kommunen utsteder og sender fellingstillatelser for elg, hjort og rådyr til valdansvarlig representant.

Villreinnemnda utsteder og sender fellingstillatelser og kontrollkort for villrein til valdansvarlig representant hvert år.

Alle fellingstillatelsene skal være sendt ut innen 15. juni og gjelder innen godkjent vald.

For villreinjakt og for jakt i bestandsplanområder for elg og hjort kan fellingstillatelser gitt til et vald, benyttes i ett eller flere andre vald i villreinområdet/bestandsplanområdet i hele eller en nærmere angitt del av jaktperioden. Dette forutsetter skriftlig fellesjaktavtale mellom de aktuelle valdene som viser hvilke vald og hvilke perioder avtalen gjelder for.

§ 19. Bestandsplan for elg og hjort

Kommunene kan godkjenne en flerårig, maksimalt 5-årig, bestandsplan for et vald eller et bestandsplanområde godkjent for jakt på elg og/eller hjort, og som disponerer et areal på minimum 20 ganger minstearealet. Planen skal inneholde målsetting for bestandsutviklingen og plan for den årlige avskytingen i antall, fordelt på alder og kjønn. Planens målsetting skal være i samsvar med kommunens mål for å bli godkjent, jf. § 3.

For bestandsplanområder skal planen beskrive hvordan ulike dyrekategorier i fellingskvoten årlig fordeles på de enkelte valdene. Når godkjent bestandsplan foreligger, skal kommunen gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr.

Kommunen kan vedta å trekke godkjenningen tilbake og tildele ny fellingstillatelse ved vesentlig uforutsette endringer i bestanden i området eller ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, herunder avvik i forhold til årlig planlagt avskyting i antall, kjønn eller alder.

§ 20. Bestandsplan for villrein

Villreinnemnda kan godkjenne en flerårig, maksimalt 5-årig, bestandsplan for et villreinområde. Bestandsplanen skal inneholde målsettinger for bestandsstørrelse og -utvikling, årlig avskytingsplan fordelt på alder og kjønn, oversikt over hvilke bestandsdata som skal samles inn og hvilke tiltak som er planlagt gjennomført. Når bestandsplanen for et villreinområde er godkjent, skal villreinnemnda legge denne til grunn for sitt årlige vedtak om fellingskvote sammen med en vurdering av bestandsutviklingen. Vald som har gitt skriftlig tilslutning til den godkjente bestandsplanen kan få tildelt den årlige fellingstillatelsen som valgfrie dyr. Øvrige vald tildeles fellingstillatelse etter § 21.

Hvis det oppstår vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, eller vesentlige, uforutsette endringer i bestanden i løpet av planperioden, kan villreinnemnda beslutte at ny bestandsplan må utarbeides.

§ 21. Målrettet avskyting

Som alternativ til bestemmelsene i § 19 og § 20 kan kommunen eller villreinnemnda pålegge målrettet avskyting ved å fordele fellingskvoten på et bestemt antall definerte kjønns- og aldersgrupper. Fellingstillatelsen skal da være utfyllt etter følgende alternativer:

For elg:

Kalv (½ år), voksne hunndyr (1 ½ år og eldre), voksne hanndyr (1 ½ år og eldre).

For hjort:

Kalv (½ år), voksne hunndyr (1 ½ år og eldre), spissbuk, og voksne hanndyr (2 ½ år og eldre).

For villrein:

Kalv (½ år), simle (1 ½ år og eldre), simle/ungdyr (simle 1 ½ år og eldre eller bukk 1 ½ år), valgfritt dyr.

For alle artene kan kalv felles i stedet for voksne dyr av begge kjønn. Kommunene kan ikke pålegge målrettet avskyting av rådyr ved å fordele fellingskvoten på definerte kjønns- og aldersgrupper.

§ 22. Kontrollordninger for villreinjakt

For hver villrein som tillates felt, sender villreinnemnda et kontrollkort til valdansvarlig representant. Kortet utformes av Direktoratet for naturforvaltning og skal vise hva slags kategori dyr fellingstillatelsen gjelder for og hvilket vald fellingstillatelsen gjelder på. Kortet skal festes til det felte dyret. Felte dyr eller kjøtt skal være merket med riktig utfylt kontrollkort før transport fra fellingssted starter eller når det etterlates i terrenget over natten.

Seinest 14 dager etter jaktas slutt skal valdansvarlig representant sende alle kort med utfylt fellingsresultat til villreinnemnda.

§ 23. Kvotefri jakt på rådyr

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til kvotefri jakt på rådyr i vald eller bestandsplanområder med et tellende areal som er større enn 20 ganger minstearealet, eller minst 10 000 dekar.

Kommunen kan kreve at det foreligger en avskytingsplan for rådyr før kvotefri jakt på rådyr tillates.

§ 24. Hjorteviltregisteret

Kommunene og villreinnemndene skal benytte Hjorteviltregisteret som verktøy for å tildele fellingskvoter, rapportere fellingsresultat og legge inn data fra sett elg- og sett hjort-registreringer.

§ 25. Rapportplikt

For elg, hjort, rådyr og villrein skal valdansvarlig representant rapportere årlig fellingsresultat på fastsatt skjema til kommunen eller villreinnemnda innen 14 dager etter jaktas utløp. Kommunen og villreinnemnda skal innen 30 dager etter siste jaktdag rapportere dette for statistisk bruk gjennom Hjorteviltregisteret.

Direktoratet for naturforvaltning, fylkesmannen, fylkeskommunen, kommunen og villreinnemnda kan hver for seg eller i fellesskap pålegge jegerne og/eller jaktrettshaverne å rapportere opplysninger om viltbestanden i sitt jaktfelt eller vald ved å registrere sett elg eller sett hjort, samle inn kjever, kjønnsorganer og lignende til analyse og bruk i forvaltningen.

§ 26. Klageadgang

Enkeltvedtak fattet med hjemmel i denne forskriften kan påklages i samsvar med reglene i forvaltningsloven. Klageinstans for vedtak fattet av kommunen er fylkesmannen, klageinstans for vedtak fattet av villreinnemnda er Direktoratet for naturforvaltning og klageinstans for vedtak fattet av fylkeskommunen er fylkestinget.

§ 27. Dispensasjon

Direktoratet for naturforvaltning kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift.

§ 28. Straff

Overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes etter straffereglene i viltloven § 56.

§ 29. Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 15. februar 2012. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 22. mars 2002 nr. 314 om forvaltning av hjortevilt og bever, med unntak av de bestemmelser som gjelder forvaltning av bever (§ 1, § 2, § 4, § 5, 2. ledd, § 6, 2. ledd, § 7, 2. ledd, § 8, bokstav c, § 9 - § 13 og § 18 - § 20).

§ 30. *Overgangsbestemmelser*

I forbindelse med innføring av nye krav for godkjenning av bestandsplaner innføres en overgangsperiode på 5 år, fram til og med jaktåret 2016–2017, slik at planer som allerede er godkjent etter forskriften fra 2002, kan løpe planperioden ut.